

CURIOSITEITENKAMER

Kees de jongen in de Tweede Kamer

Theodorus Johannes (Theo) Thijssen zat van 1933 tot 1940 in de Tweede Kamer voor de SDAP. Natuurlijk sprak deze oud-onderwijzer voornamelijk over onderwijszaken.

Theo Thijssen

Hij was oud-onderwijzer en vakbondsbestuurder, maar toch voornamelijk de schrijver van het succesvolle boek *Kees de jongen*. Sterker nog, Theo Thijssen was Kees de jongen. De hoofdpersoon in zijn boek was wel heel sterk gebaseerd op Thijssens eigen levensverhaal. Beiden waren schoenmakerszoon, beiden verloren hun vader op jonge leeftijd. Beider moeders moesten het zien te rooien in een tijd dat sociale voorzieningen ontbraken. Veel ellende kortom, maar niet alleen maar. Volgens Thijssen was de bedoeling van zijn boek: 'een stuk jongenspsychologie te geven; niet één speciaal eigenaardig, interessant jochie, maar iets *algemeens*. Natuurlijk echter een jongen bedacht die zeer duidelijk vertoonde, wat iedere jongen, zij 't ook niet zó erg, heeft. Fors, sterk, gekoncentreerd willen tekenen: de macht, de rol van de *fantasie*. ... Er moest een uiterlijke geschiedenis zijn: bij 't vertellen daarvan de gelegenheid, Kees' *gedachten* te geven. Die uiterlijke geschiedenis: achteruitgang van een gezin. Vader schoenmaker – tbc-lijder, sterft. Moeder met kinderen verder – kamerverhuur, werk voor konfektie-fabriek (boezelaars), agentuur in verpakte thee. Zit ook in: stukje maatsch. geschiedenis: ondergang kleine middenstand tot proletariërsbestaan. Dit *aflopende* lijn. Daar tegen in een *oplopende* lijn: Kees' zelfvertrouwen en machtsgevoel; met behulp van z'n fantasie weet hij steeds over de ellende der werkelijkheid heen te komen, en aan het eind van het boek is hij niet geslagen en wanhopig, maar begint het leven *vol moed*'. Dat deed Thijssen zelf ook. Hij werd onderwijzer, later vakbondsbestuurder. Naast beide functies schreef hij. Als onderwijzer voornamelijk uiterst kritische kinderboekenrecensies in het door de bekende onderwijsvernieuwer Jan Ligthart opgerichte blad *School en leven*, maar ook zijn eerste roman, *Barend Wels* en – uitgedaagd door een gepiekerde kinderboekenschrijver – zijn eerste en enige kinderboek *Jongensdagen*. Samen met kweekschool-

vriend Piet Bol richtte hij het blad *De Nieuwe school. Tijdschrift voor Practische Paedagogiek* op, waarin hij zelf schreef en waarvan hij redacteur was.

In 1921 werd hij lid van het hoofdbestuur van de Bond van Nederlandsche Onderwijzers (BvNO) en bezoldigd redacteur van de bondsbladen. Daarnaast kreeg Thijssen een steeds nadrukkelijker rol binnen de SDAP. Zo zat hij van 1921 tot 1925 in de Onderwijscommissie van deze partij, die zich bezig hield met schoolhervorming en onderwijsvernieuwing. Thijssen werd een autoriteit op onderwijsgebied en reisde het hele land af voor spreekbeurten. 'k Ben tegenwoordig een soort reizende spreekmachine', verzuchtte hij tegen zijn uitgever in 1926. In 1933 werd hij gekozen in de Tweede Kamer, twee jaar later ook nog eens in de Amsterdamse gemeenteraad. In beide parlementen hield hij zich bezig met onderwijszaken, vooral met de gevolgen die de bezuinigingen van de kabinetten-Colijn voor het onderwijs hadden. Met weinig succes, en dus met veel frustratie tot gevolg: 'In de Kamer behandel ik de onderwijszaken, in de Amsterdamse Raad dito. Dat neemt je volkomen in beslag en als je daar nu maar plezier en voldoening in vond, zou 't zo erg niet wezen. Maar sinds 1923 doe ik niet anders dan vechten tegen de achteruitgang van 't onderwijs en nog nooit is het zo bedroevend slecht met de school gesteld geweest als nu. Prettige omstandigheden om je zestigste verjaardag in te "vieren"'.
Onderwijzen en schrijven, dát vond Thijssen leuk.

Aan schrijven kwam hij weer toe na de Duitse inval en de daaropvolgende ontbinding van het parlement. In februari 1941 rondde hij *In den ochtend van het leven. Jeugdberinneringen* af. Nog diezelfde maand werd hij gearresteerd als represaille voor de Februaristaking. Aan zijn plan om een boek te schrijven over de lotgevallen van een joods gezin kwam hij niet meer toe. In december 1943 overleed hij.

Kamerleden ontlenen hun belang aan hun politieke functioneren, ze zijn volksvertegenwoordiger. In het verleden zaten daar soms vreemde vogels tussen, ze hadden curieuze karaktereigenschappen, een niet-alledaagse loopbaan of een bijzondere levenswandel. In deze serie een elftal vergeten volksvertegenwoordigers.